Žiūr. 1445

1

I

Prieš surašant gerai įsiskaityti instrukciją!

Žinių lapo Nr. ..... (nerašyti)

Lietuvos žemės vardynas

renkamas Švietimo Ministerijos

Su visokiais klausimais, iškilusiais surašant žemės vardyną, kreiptis ir prirašytus žinių lapus siųsti:
Valstybės Archeologijos Komisija — Lietuvos žemės vardynas, **Kaunas,** Vytauto Didžiojo Muziejus.

Žemės vardai

Stanelių (oficialinis vardas) Kaimo, dvaro, vienkiemio, miesto, bažnytkaimio, girininkijos, (liečiantįjį pavadinimą pabraukti)

Plungės valsčiaus Telšių apskrities

Sunaudoti spausdinti ir rankraštiniai šaltiniai bei jų sutrumpinimai

Surašytojo:

Pavardė, vardas Katiliūtė Anelė verslas mokytoja

Gimimo vieta Pūstapėdžiai valsčius Vilkaviškis apskritis Vilkaviškis

Adresas: Plungės pšt., Stanelių pr. mokykla, Stanelių kaimas, Telšių apskr.

Žinios surašytos 1936 m. liepos mėn.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surinktos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo		surašytojas palieka tuščią								
1		Aukštieji Staneliai	Aukštéji Stanelė			ž. k.	Staneliu km. vakarinė dalis					Seniau taip buvo oficialiai vadinama
2		Brastos kalva	Brastvo's kalvá			ž. k.	Pakilumą apsupta balų	smėlis	apie ½ ha	Rytinėj Staneliu km. dalų apie 200 m. į vakarus nuo Čiūriškės ganyklos.		
3		Dargėliškė	Dargė'liška			ž. k.	pieva	Smėlio ir šlynos žemė, šlanis.	apie 1½ ha	Prie Pietvės vakarinėje Staneliu km. dalij.		
4		Dumblinė	Dumblí'ne			ž. k.	pieva	šlynas.	apie 1 ha	Dešinėj Pietvės pusėj prie Lankvalaukio km.		
5		Graužalė	Graužá'le			ž. k.	pieva	Smėlis ir šlynas	apie ½ ha	Dešinėj Pietvės pusėj prie Juodeikių II km.		
6		Gražioji	Gražiójì			ž. k.	pieva	smėlis	apie ¾ ha	Kairėje Pietvės pusėje prie Lankvalaukio km.		
7		Kulvingis	Kúl'vingis			ž. k.	pievutė	Smėlis	30×50	Dešinėje Pietvės pusėje šalia Gražiosios.		
8		Meškalnis	Meš'kalnis			ž. k.	Pietvės skardis	smėlis ir molis		Dešinėje Pietvės pusėje prie Juodeikių II km.		
9		Panarinė	Panarí'ne			ž. k.	ariama žemė	molis su žvyru	apie 4 ha	Dešinėje Pietvės pusėje prie kelio jungiančio Telšių-Plungės vieškelį su Plungės-Akmenės vieškeliu		
10		Pustaunyčia	Pustaú'nyčė			ž. k.	ariama žemė	Žvirgėdas ir smėlis	apie 3 ha	Prie Telšių-Plungės vieškelio į šiaurės pusę.		Seniau buvo ganykla
11		Pietvė	Peit'vė.			ž. k.	upelis			Teka per vidurį Staneliu km.	Įteka į Bebrungo upę Nugarių km.	
12		Pukynė	Pukỳ'ne			ž. k.	pieva	juodžemis	apie ¾ ha	Tarp Meškalnio ir Žvirkalnio.		
13		Pilis	Pi'le			ž. k.	pilvikalnis	Supiltas atskardyje dešinėj Pietvės pusėj	apie 50 m aukščio	Apie 200 m. į šiaurės vakarus nuo kelio jungiančio Telšių-Plungės ir Akmenės-Plungės vieškelius		Dabar pilvikalnis priklauso ūkininkui Šleiniūnui. Skirtingai aiškinamas. Neįrašomas viera. Pasakojama, kad pilvikalnio vardėnas.
14		Čiūriškė	Čiūriškė			ž. k.	ganykla	žemė lygi	apie 3 ha	Apie ½ km. į pietus nuo Telšių-Plungės vieškelio prie Kepurėnų km.		
15		Uštvermė	Uš'tverme			ž. k.	pieva	smėlis ir šlynas	apie ¾ ha	Tarp Pilies kalno ir Pietvės.		
16		Žvirkalnis	Žvir'kalnis			ž. k.	Pietvės skardis	Smėlis su moliu		Prie Juodeikių II km. ribos		
17		Žemėji Staneliai	Žemė'ji Stanelė'			ž. k.	Staneliu km. rytinė dalis					Seniau taip buvo oficialiai vadinama

3

3

13	Istorinės žinios

Nr. 1, Nr. 17. Aukštieji ir Žemieji Staneliai. Abu kaimai ėjo baudžiavą į Lankoslauko dv. kažin kokiam kanauninkui.

14	Archeologinės žinios

Nr. 13 Pilis. Pasakoja, kad kalno viduje esąs pinigai paslėpti. Seniau žmonės net mėgino tuos pinigus išsikasti ir prikasė ant piliakalnio gilių duobių, kurios ir dabar dar tebėr ne visai užgriuvusios, bet pinigų nerado, tik bekasdami, sako, rasdavo įvairių šukių, sagtelių ir visokių geležėlių.

15	Vardų kilmės aiškinimai

Nr. 1. Aukštieji Staneliai. Aukštesnėje vietoje gyveno, turtingesni buvo, tai ir buvo vadinami „aukštieji". Nr. 7. Kūlvingis. Pievutė upės vingyje, o jos vidury didokas akmuo-kūlis, už tat ir vadinama „Kūlvingis". Nr. 9. Panarinė. Seniau per šią dirvą buvo labai blogas kelias. Žmonės pavasarį ir rudenį ten negalėdavo išvažiuot suklimpdavo-panerdavo purvyne, už tat ir pavadino „Panarinė". Nr. 12. Pūkynė. Šioje pievoje auga tokios žolės „pūkės". Nr. 17. Žemieji Staneliai. Žemesnėje vietoje gyveno, vargingesni buvo ir už tai gavo „žemųjų" vardą.

16	Tautosakinės žinios

Nr. 13. Pilis. Yra užsilikusi apie Pilį tokia pasaka. Seniau Pilies kalnas priklausė kažkokiam Venclauskiui (jo ūkyje dabar Smilingis gyvena). Kartą tas Venclauskis sv. Jono dieną likęs vienas namie ir apie vidudienį ražančių pasiėmęs išėjęs į laukus gyvulių bei javų savo pasižiūrėti. Beeidamas atsidūrė ties Pilies kalnu ir ten atsisėdo pasilsėti. Besėdint užėjęs jam miegas ir jis ten atsigulęs ir užmigęs. Per miegus jis išgirdęs balsą: „Kelkis, ir eik ant kalno!" Venclauskis pakėlęs galvą, bet nieko nepamatęs, pamanė, kad jis apsisapnavęs ir vėl užmigęs. Bet ir vėl išgirdęs balsą: „Sakau, kad kelkis ir eik ant kalno!" Venclauskis dar ir šį kartą niekur nėjęs, tik persižegnojęs ir vėl užmigęs. Tik trečią kartą jau kad sušuks piktu balsu jam prie ausies: „Kelkis greičiau ir eik ant kalno, o ne, tai aš tave tuoj Pietvėn įdrėbsiu!" ?

Venclauskis tada atsikėlęs, pasiėmęs ražančių ir miėjęs ant Pilies kalno. Užėjęs ant kalno, pamatęs didelę skrynią pilną auksinių pinigų. Venclauskis į tą skrynią įdėjęs savo ražančių ir žiūrįs, kas čia su ta skrynia darysis. Bet skrynia stovi kaip stovėjus. Tada Venclauskis sumanęs sau tų pinigų pasiimti, tik neturėjęs į ką jų prisidėt, nes buvęs išėjęs tik su marškiniais ir vienom apatinėm kelnėm. Kiek pagalvojęs tas Venclauskis nusiavęs kelnes, užrišęs kiškų galus ir piląs į jas pinigus. Staiga suošę medžiai ir Venclauskis pamatęs nuo Plungės beparlekiantį „vokietuką" medžių viršūnėmis. „Vokietukas" prilėkęs prie Venclauskio ir sakąs: „Žmogau, ką tu darai!? Aš į bažnyčią išėjau, o tu prie mano pinigų. Na, jau tų pinigų imk kiek nori, tik susimildamas išsiimk iš skrynios tą „pantuką"! ?

Venclauskis prisipylęs pinigų, kiek tilpę į kelnes, pasiėmęs ražančių ir jau norėjęs eit namo, bet dar panoro bent saują pinigų pa-

Žinių teikėjo(-jų) pavardė, vardas 1) Smilingienė Katarina 13 Nr. 1. Nr. 17, 15 Nr. 1. Nr. 17 16 Nr. 13.
2) Smilingis Antanas. 14 Nr. 13, 15 Nr. 7 Nr. 9, Nr. 12

Gimimo vieta(os) 1. Plateliai. 2 Staneliai.

Amžius

iki 15	15—25	25—40	40—60	60—80	per 80
			2	1	

valsčius Plungė apskritis Telšiai

šiumt. ir jau siekęs dešine ranka į skrynią, bet staiga kritęs skrynios viršus ir nukirtęs Venclauskiui du dešinės rankos pirštus, o pati skrynia į šoną nugarmėjus. Venclauskis, kad ir nukirstais pirštais, parsinešęs tuos pinigus į namus ir labai gerai juos paslėpęs. Tas Venclauskis buvęs labai šykštus ir buvęs devainis, tad niekam ir nepasakęs, kur jis turįs tuos pinigus paslėpęs. Gyvendavęs ir nakvodavęs jis dažniausia jaujoj - pirtyje. Vieną rytą ją ir radę žmonės toje pirtyje negyvą. Pinigų visur ieškojas savininkas gavęs trobas į kitą vietą nukelti. Tada „vaidėntis" ir nautis" mūsų.